

РЕСПУБЛИКА БУРЯТИЯ

БУРЯАД УЛАСАЙ

ЗАКОН

ХУУЛИ

**Хүн зониие ажалаар хангалгын халбарид
Буряад Уласай гүрэнэй засагай зургаануудай
бүрин этигэмжэнүүдые илган тодорхойлолго тухай**

*Буряад Уласай Арадай Хурал
2025 оной ноябрийн 13-да
баталан абаа*

1-дэхи статья. Тус Хуулийн гурумшуулха зүйл

Тус Хуули «Оросой Холбоото Уласта хүн зоной ажалаар хангагдаса тухай» гэхэн 2023 оной декабрийн 12-ой № 565-ФЗ Холбоото уласай хуулийн (саашадаа – № 565-ФЗ Холбоото уласай хуули) ёһоор Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ хүн зониие ажалаар хангалгын халбарид Буряад Уласай гүрэнэй засагай бүрин этигэмжэнүүдые илган тодорхойлодог.

2-дохи статья. Буряад Уласай Арадай Хуралай бүрин этигэмжэнүүд

Хүн зониие ажалаар хангалгын халбарид Буряад Уласай Арадай Хуралай бүрин этигэмжэнүүдтэ ородог гэбэл:

- 1) хүн зониие ажалаар хангалгын халбарид, тэрэ тоодо эрэмдэг хүнүүдые ажалда абаха хубаарита хэмжээ тогтоохо талаар Буряад Уласай хуулинуудые баталан абалга;
- 2) хүн зониие ажалаар хангалгын халбарид Буряад Уласай хуулинуудые сахилгын ба дүүргэлгын хойноһоо хиналта бээлүүлгэ;
- 3) холбоото уласай хуулийн ба Буряад Уласай хуулийн ёһоор бусад бүрин этигэмжэнүүдые бээлүүлгэ.

3-дахы статья. Буряад Уласай Засагай газарай бүрин этигэмжэнүүд

Хүн зониие ажалаар хангалгын халбарид Буряад Уласай Засагай газарай бүрин этигэмжэнүүдтэ ородог гэбэл:

- 1) хүн зониие ажалаар хангалгын халбарид Буряад Уласай гүрэнэй программнуудые баталалга;
- 2) Буряад Уласай ажаллагшадай хууриһаа хүдэлсые дээшэлүүлгын

нютаг можын програмнууды (саашадаа – ажаллагшадай хууриһаа хүдэлсэ дээшэлүүлгын нютаг можын программа) баталалга;

3) хубийн олзын хэрэг эрхилэгшын зэргээр гүрэнэй бүридхэлдэ абтахата, байгуулагдаһан хуулийн эрхэтэ нюурай гүрэнэй бүридхэлдэ абтахата, таряашанай (малшанай) ажахын гүрэнэй бүридхэлдэ абтахата, мэргэжэлэй олзын татабари түлэгшын зэргээр татабарийн зургаанда хубийн нюурай бүридхэлдэ абтахата, ажалгүй эрхэтэдтэ нэгэ удаагай мүнгэн туһаламжа үгэлгын хэмжээ ба гурим тогтоолго;

4) ажалаар хангалгын албанай зургаануудай эльгээлтээр ажалда орохын тула ондоо нютаг нүүхэдэнь (зөөхэдэнь), ажал бэдэржэ байһан эрхэтэдтэ, ажалгүй эрхэтэдтэ мүнгэн һангай дэмжэлтэ үзүүлэлгын хэмжээ ба гурим тогтоолго;

5) ажал дүүргэхын тула ажаллагшадай хууриһаа хүдэлсэ дээшэлүүлхэ нютаг можын программа бэелүүлгын хэмжээндэ хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадуулагдадаг тушаалнуудай, мэргэжэлнүүдэй, мэргэжэлэй шэглэлнүүдэй тоолбори тогтоолго;

6) ажал үгэгшэды ажаллагшадай хууриһаа хүдэлсэ дээшэлүүлхэ нютаг можын программада хабаадахын тула шэлэн абалгын гурим ба шалгуурнууды болон тэдэнтэй ажаллагшадай хууриһаа хүдэлсэ дээшэлүүлхэ нютаг можын программада хабаадалга тухай хэлсээнүүды баталалгын гурим тогтоолго;

7) ажал үгэгшэды ажаллагшадай хууриһаа хүдэлсэ дээшэлүүлхэ нютаг можын программын хабаадагшадай тооһоо гаргалгын болон тэдэнтэй ажаллагшадай хууриһаа хүдэлсэ дээшэлүүлхэ нютаг можын программада хабаадалга тухай хэлсээнүүды таһалалгын гурим ба үндэһэ тогтоолго;

8) ажаллагшадай хууриһаа хүдэлсэ дээшэлүүлхэ нютаг можын программын хабаадагша ажал үгэгшэдэ Оросой Холбоото Уласай бусад нютаг можонуудһаа хүдэлмэрилэгшэды ажалда оруулхын тула хабаадуулха зорилгоор мүнгэн һангай дэмжэлтэ үгэлгын гурим ба эрилтэнүүды тогтоолго;

9) ажаллагшадай хууриһаа хүдэлсэ дээшэлүүлхэ нютаг можын программада хабаадагшадай тооһоо гаргагдаһан ажал үгэгшэдэй тэдэндэ Оросой Холбоото Уласай бусад нютаг можонуудһаа хүдэлмэрилэгшэды ажалда оруулхын тула хабаадуулха зорилгоор ажаллагшадай хууриһаа хүдэлсэ дээшэлүүлхэ нютаг можын программын хэмжээндэ үгтэһэн мүнгэн һангай дэмжэлтын мүнгэ тэхэрюулэн бусааха гурим ба эрилтэнүүды тогтоолго;

10) болзорһоо урид ажалай харилсаанууды таһалһан, үгы гэдэл Оросой Холбоото Уласай хууляар хараалагдаһан журамай зэмэтэй ааша гаргаһан гү, али бусад зэмэтэй үйлэнүүды хэһэн ушарһаань иимэ харилсаанууды болюулһан хүдэлмэрилэгшэдэй ажаллагшадай хууриһаа хүдэлсэ дээшэлүүлхэ нютаг можын программын хэмжээндэ заагдаһан хүдэлмэрилэгшэдтэ мүнгэн һангай дэмжэлтэ үзүүлэлгэдэ бодото дээрээ гаргашалагдаһан мүнгэ тэхэрюулэн бусааха гурим ба эрилтэнүүды тогтоолго;

11) ажалаар хангалгын албанай зургаануудай эльгээлтээр саг зуурын

түлбэритэ ажалда гү, али түлбэритэ ниитын ажалда хабаадаха хугасаадань эрхэтэдтэ ба (гү, али) тиимэ ажал эмхидхэхэдэнь, ажал үгэгшэдтэ ажалаар хангалгын албанай зургаануудай мүнгэн һангай дэмжэлтэ үзүүлхэ ушарнуудые ба гурим тогтоолго;

12) № 565-ФЗ Холбоото уласай хуулин, Оросой Холбоото Уласай гуримшуулгын хуули ёһоной бусад шийдхэбэринүүдэй ба Буряад Уласай гуримшуулгын хуули ёһоной шийдхэбэринүүдэй ёһоор мэргэжэлтэ һуралсал гаралгыё, нэмэлтэ мэргэжэлэй болбосорол абалгыё эмхидхэлгэдэ ажалаар хангалгын албанай эмхинүүдэй эрхэтэдтэ туһалха ушарнуудые болон гурим тогтоолго;

13) эрхэтэдэй ажалда оролгодо ба (али) ажалшадые шэлэжэ абалгада туһалха талаар ажаябуулга бэелүүлдэг гүрэнэй бэшэ эмхинүүдтэй, тэрэ тоодо ажалаар хангалгын үмсын агентствэнүүдтэй харилсалгын гурим тогтоолго;

14) хүн зониие ажалаар хангалгын һалбарида гүрэнэй дэмжэлгын нэмэлтэ хэмжээнүүдые ба тэдэниие үзүүлэлгын гурим тогтоолго;

15) № 565-ФЗ Холбоото уласай хуулин 37-дохи статьягай 1-дэхи хубяар хараалагдаһан тусхай хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгын гурим тогтоолго;

16) ажал үгэгшэ бүхэндэ эрэмдэг хүнүүдые ажалда абахаар тогтоогдоһон хубаарита хэмжээнэй хэм соо эрэмдэг хүнүүдые ажалда оруулха ажалай тусхай һууринуудай тоо тогтоолго;

17) Буряад Уласта ажаллагшадай тэнсүүрийн уридшалһан багсаамжа бэлдэхэ гурим тогтоолго;

18) Буряад Уласта хуули бусаар ажалаар хангалгада эсэргүүсэлгэдэ эрхэ мэдэлэйнгээ хэм соо хабаадалга;

19) холбоото уласай хуулин ба Буряад Уласай хуулин ёһоор бусад бүрин этигэмжэнүүдые бэелүүлгэ.

4-дэхи статья. Хүн зониие ажалаар хангалгын һалбарида Буряад Уласай Засагай газарай бүрин этигэмжэлһэн Буряад Уласай гүйсэдхэхы зургаанай бүрин этигэмжэнүүд

Хүн зониие ажалаар хангалгын һалбарида Буряад Уласай Засагай газарай бүрин этигэмжэлһэн Буряад Уласай гүйсэдхэхы зургаанай (саашадаа – бүрин этигэмжэтэ зургаан) бүрин этигэмжэнүүдтэ хабаатай гэбэл:

1) хүн зониие ажалаар хангалгын һалбарида Буряад Уласай гүрэнэй программануудые зохёон бэлдэлгэ ба бэелүүлгэ;

2) Буряад Уласта ажалай дэлгүүрэй саг үргэлжын шалгалта үнгэргэлгэ;

3) тогтоогдоһон хубаарита хэмжээнэй хэм соо эрэмдэг хүнүүдые ажалда абалгын хойноһоо нютаг можын гүрэнэй шалгалта (хиналта) бэелүүлгэ;

4) Буряад Уласта хүн зониие ажалаар хангалга тухай хуули хэрэглэлгын дүршэл согсололго ба тэрэниие нарижуулха талаар дурадхалнуудые бэлдэлгэ;

5) № 565-ФЗ Холбоото уласай хуулин 28-дахи статьягаар тогтоогдоһон хүн зониие ажалаар хангалгын һалбарида гүрэнэй дэмжэлтын гол хэмжээнүүдые үзүүлэлгэ;

6) Буряад Уласай гуримшуулгын хуули ёһоной шийдхэбэринүүдэй ёһоор нийгэмэй хамгаалгада онсо хэрэгтэй эрхэтэдые ажалда оруулхын тула зарим янзын хүдэлмэринүүдые (мэргэжэлнүүдые) нөөсэлхэ гурим тодорхойлолго гү, али иимэ эрхэтэдые ажалда оруулхын тула ажалай һууринуудай тоо тодорхойлолго;

7) холбоото уласай хуулийн ба Буряад Уласай хуулийн ёһоор бусад бүрин этигэмжэнүүдые бээлүүлгэ.

5-дахы статья. Тус Хуули бээлүүлгэтэй холбоотой гаршануудые һомололго

1. Хүн зоние ажалаар хангалгын һалбарида тус Хууляар хараалагдаһан гүрэнэй дэмжэлгын хэмжээнүүдые үзүүлэлгэтэй, бүрин этигэмжэтэ зургаанай ба ажалаар хангалгын албанай гүрэнэй эмхи зургаануудай ажаябуулгыг эд зөөрийн ба оньһон хэрэгсэлнүүдэй болон мүнгэн һангай хангалтатай холбоотой гаршануудай һомололго зохистой мүнгэн һангай жэлэй ба түсэбтэ хугасаагай уласай бюджет тухай Буряад Уласай хууляар тус зорилгонуудта хараалагдаһан бюджетэй һомололгонуудай хэм соо уласай бюджетэй мүнгэнэй ашаар бээлүүлэгдэдэг.

2. Хүн зоние ажалаар хангалгын һалбарида гүрэнэй дэмжэлгын хэмжээнүүдые һомолхын тула нэмэлтэ мүнгэн бюджетһээ гадуур газарнуудһаа абтажа болохо.

6-дахы статья. Тус Хуулийн хүсэндөө оролго

Тус Хуули 2026 оной январийн 1-һээ хүсэндөө орохо.

Буряад Уласай Толгойлогшо

А.С. ЦЫДЕНОВ

Улаан-Үдэ хото
2025 оной ноябрийн 22

№ 1226-VII